

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1984-1985

11 MAART 1985

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer H. Deleeck c.s. —

**houdende oprichting van een Vlaams Sociaal en
Cultureel Planbureau**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De staatshervorming zal haar effect missen als wij onze autonomie niet duidelijk en bewust structureren. Op sociaal en cultureel gebied veronderstelt dit, over de onderscheiden administratieve diensten heen, de uitbouw van een intellectuele structuur die het geheel van het welzijnsbeleid omvat en bovendien beleidsvoorbereidend wetenschappelijk onderzoek organiseert. Wij stellen voor dit te verwezenlijken door de oprichting van een Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau.

Planning gebeurt in ons land overwegend economisch ; het sociale wordt vaak slechts in bijkomende orde behandeld. Daarom is er een afzonderlijke instelling nodig die zich uitdrukkelijk en zelfstandig met het sociale bezig houdt. Dit komt trouwens geheel overeen met de persoonsgebonden materie waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is. In Nederland functioneert aldus het Sociaal en Cultureel Planbureau sedert 1973 (Besluit van 30 maart 1973).

Inhoudelijk zal het Sociaal en Cultureel Planbureau zich bezig houden met de studie van de sociale en culturele ontwikkeling en met de wetenschappelijke voorbereiding van het welzijnsbeleid (artikel 2).

Het voorwerp van planning strekt zich uit over het sociaal domein in brede zin, dus cultuur, vrijetijdsbesteding en maatschappelijk werk inbegrepen. Als dusdanig is ze ook niet beperkt tot deze materies die exclusief of partieel onder de bevoegdheid van de Vlaamse Executieve vallen, maar strekt zich

ook uit tot deze materies waaromtrent eventueel op nationaal vlak beslissingen worden genomen. Het Sociaal en Cultureel Planbureau moet de wetenschappelijke voorwaarden voor de conceptie van een coherent sociaal welzijnsbeleid tot stand brengen door zelf onderzoek te verrichten, maar vooral door het ordenen en verwerken van bestaande informatie uit ambtelijke statistieken en onderzoeken, tot voor het beleid rechtstreeks bruikbare gegevens (artikel 35). Het Sociaal en Cultureel Planbureau kan daarbij de bestaande tekorten in informatie of in verwerking van informatie aanwijzen.

Structureel moet het Sociaal en Cultureel Planbureau een actieve verbinding vormen tussen 1) de Vlaamse Executieve en de administratie, 2) het overlegorgaan (of de organen) dat bevoegd is te adviseren inzake welzijnsbeleid, 3) de universiteiten die onderzoek verrichten op dat domein, en 4) de provinciale instanties die gelast zijn met het advies of de uitvoering op dit domein. Het Sociaal en Cultureel Planbureau vervult aldus essentieel een integratieve functie. Bij overlegorganen wordt voornamelijk gedacht aan de op te richten Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Om deze functie te vervullen worden aan het Sociaal en Cultureel Planbureau een aantal concrete opdrachten gegeven (artikel 4). De ruggegraat van zijn activiteiten bestaat in het om de twee jaar opstellen van een verslag over de sociale en culturele toestand en ontwikkeling in de Vlaamse Gemeenschap ; zo'n document moet de beleidsverantwoordelijken inlichten over de feitelijke stand van zaken.

Aldus wordt tevens een tekort opgevuld :-haast alle Westerse landen (Canada, Duitsland, Engeland, Frankrijk, Japan, Nederland, Noorwegen, Verenigde Staten, Zweden) beschikken over zo'n sociaal verslag.

Het Sociaal en Cultureel Planbureau kan voorbereidend werd verrichten voor het sociale en culturele gedeelte van het plan (artikel 4, 2). Mettertijd kan het verantwoordelijk worden voor de sociale en culturele aspecten van de planning die vroeger principieel toekwam aan het nationaal Planbureau. De bevoegdheid is derhalve dubbel : een autonome planning (wat wetenschappelijk onderzoek en overleg impliceert) voor de gewest- en gemeenschapsmateries en voorbereiding van de sociale facetten van de planning waarover op nationaal vlak moet beslist worden.

Met het oog hierop, maar evenzeer bij andere aangelegenheden, is het wenselijk systematische samenwerking te organiseren met de meer gedecentraliseerde instanties, in feite op provinciaal niveau (artikel 4, 3) ; sociale planning moet zowel op het moment van de behoeftenformulering als op dat van de uitvoering tot stand komen in eng contact met diensten die dicht bij de plaatselijke bevolking staan.

Meer dan vroeger moet toegepast sociaal-wetenschappelijk onderzoek kunnen betrokken worden bij de voorbereiding van het welzijnsbeleid. Een eerste poging daartoe werd gedaan door het Nationaal Onderzoeksprogramma Sociale Wetenschappen Iste en 2de fase (1975-1978 en 1978-1981) onder coördinatie van de Diensten voor de Programmatie van het Wetenschapsbeleid. Deze nationale taak werd tot nog toe niet overgenomen door een Vlaamse overheidsinstantie ; deze functie kan opgenomen worden door het Sociaal en Cultureel Planbureau. Het sociaal-wetenschappelijk onderzoek moet in Vlaanderen gestructureerd worden, zowel in het belang van de uiteindelijke gebruikers van de resultaten (de overheden en de sociale en culturele organisaties) als in het belang van de producenten (die te vaak in het sociaal lichtledige werken, onder meer bij tekort aan contacten met en vragen vanwege de gebruikers). Opsplitsing in allerlei onderwerpen en verkaveling

in vele onderzoekseenheden moeten vermeden of afgebouwd worden. Het Sociaal en Cultureel Planbureau kan hierbij een rol spelen, enerzijds door contacten en afspraken met onderzoeksinstituten te organiseren, uiteraard op basis van vrijwillige samenwerking, anderzijds door een globaal sociaal-wetenschappelijk onderzoeksprogramma – gefinancierd door de Vlaamse overheid en uitgevoerd door alle universitaire onderzoeksinstituten – te ontwerpen, te begeleiden en achteraf de resultaten hiervan over te brengen naar de overheidsdiensten (transfer-functie). De universitaire onderzoeksinstituten moeten van hun kant bereid zijn de formele voorwaarden van het beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek te aanvaarden (artikel 4, 4).

Verder kan het Sociaal en Cultureel Planbureau studies uitvoeren of adviezen opstellen op voorstel van de overleginstelling die bevoegd is voor het welzijnsbeleid (artikel 4,5); de Gemeenschapsminister tot wiens bevoegdheid het welzijnsbeleid behoort, kan uitdrukkelijk opdrachten geven en de administratieve instanties kunnen de Gemeenschapsminister hierom verzoeken (artikel 5).

Het Sociaal en Cultureel Planbureau heeft het statuut van een wetenschappelijke inrichting van de Staat. Het Sociaal en Cultureel Planbureau moet werken in voeling met de administratieve overheden, maar moet zich toch voldoende autonoom kunnen opstellen om niet te vervallen tot een studiedienst voor louter onmiddellijk en praktisch gebruik.

De praktische inrichting van het Sociaal en Cultureel Planbureau komt toe aan de Vlaamse Executieve (artikel 7). Zij bepaalt de administratieve indeling van het Sociaal en Cultureel Planbureau, alsmede het statuut van het wetenschappelijk personeel.

Het is wenselijk, om versnippering van de krachten te voorkomen, dat bestaande maar in het raam van de staatshervorming te splitsen publiekrechtelijke sociaal-wetenschappelijke onderzoeksinstituten zouden opgenomen worden in het Sociaal en Cultureel Planbureau (artikel 8).

Opgemerkt zij dat het in de bevoegdheid van de Vlaamse Executieve ligt om de ganse materie die behandeld wordt in dit voorstel van decreet, te regelen bij besluit.

Bij de oprichting verdient het aanbeveling rekening te houden met de ervaringen opgedaan door het Nederlands Sociaal en Cultureel Planbureau.

H. DELEECK

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Artikel 2

Er wordt een Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau opgericht gelast met de studie van de sociale en culturele ontwikkeling, met de wetenschappelijke voorbereiding van het welzijnsbeleid en met de planning op dit gebied.

Artikel 3

Met het oog op de uitvoering van zijn taak verzamelt het Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau, onder meer, systematisch informatie, coördineert en stimuleert het wetenschappelijk onderzoek en verricht het zelf, onderzoek.

Artikel 4

Het Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau voert onder andere de volgende opdrachten uit :

1. ten minste om de twee jaar aan de Vlaamse Raad een verslag voorleggen over de sociale en culturele toestand en ontwikkeling in de Vlaamse Gemeenschap ;
2. voorbereidend werk verrichten voor het sociale en culturele gedeelte van het plan ;
3. samenwerken met provinciale instanties die zich bezig houden met de sociale en culturele ontwikkeling ;
4. de universitaire en andere onderzoekinstellingen uitnodigen om het toegepast sociaal-wetenschappelijk onderzoek te coördineren, en voorstellen doen voor geïntegreerde programma's van beleidsgericht sociaal-wetenschappelijk onderzoek ;
5. adviezen verstrekken aan de publiekrechtelijke overlegorganismen bevoegd voor het welzijnsbeleid, op hun verzoek.

Artikel 5

De Gemeenschapsminister tot wiens bevoegdheid het welzijnsbeleid behoort en, met zijn goedkeuring, de bestuursinstanties van de Vlaamse Gemeenschap kunnen vragen om advies en om beleidsvoorbereidend onderzoek aan het Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau richten.

Artikel 6

Het Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau kan zich rechtstreeks richten tot publieke en particuliere instellingen voor het verkrijgen van informatie in het raam van zijn opdracht.

Artikel 7

De Vlaamse Executieve bepaalt de modaliteiten ter uitvoering van dit decreet.

Artikel 8

Van bij de aanvang of later kunnen bestaande overheidsinstellingen die zich met beleidsvoorbereidend onderzoek bezighouden, in het Vlaams Sociaal Cultureel Planbureau opgenomen worden.

H. DELEECK

G. VERHAEGEN

W. DEMEESTER-DE MEYER

P. BREYNE

A. DENEIR
